

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/101/2020
Identifikačné číslo spisu: 2019200332
Dátum vydania rozhodnutia: 24.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:2019200332.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Jany Martinčekovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: S. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. Č.. XXX/XX, XXX XX C., právne zastúpený: JUDr. Peter Peružek, s. r. o., so sídlom Hollého č. 20/57, 920 01 Hlohovec, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom Račianska č. 71, 813 11 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti žalovaného č. 42958/2019-42 zo dňa 9. septembra 2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 48Sa/21/2019-37 zo dňa 25. mája 2020, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky m e n í rozsudok Krajského súdu v Trnave, č. k. 48Sa/21/2019-37 zo dňa 25. mája 2020 tak, že z r u š u j e rozhodnutie Ministerstva spravodlivosti č. 42958/2019-42 zo dňa 9. septembra 2019, ako aj rozhodnutie Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-d-10933/14-2019 zo dňa 30. júna 2019 a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

II. Žalobca m á voči žalovanému právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania na krajskom súde a na kasačnom súde v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave rozsudkom sp. zn. 48Sa/21/2019 zo dňa 25.05.2020 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 42958/2019-42 zo dňa 09.09.2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Útvaru sociálneho zabezpečenia Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-d-10933/14-2019 zo dňa 30.06.2019 (ďalej len „rozhodnutie ZVJS“), ktorým ZVJS podľa § 143aj ods. 1 a 2 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ako „zákon č. 328/2002 Z. z.“) zvýšil žalobcovi od 01.07.2019 výsluhový dôchodok o 12 eur na sumu 540,42 EUR mesačne. V odôvodnení svojho rozhodnutia ZVJS uviedol, že priemerná mesačná suma starobného dôchodku k 30.06.2018 je 432,7650 EUR, 2 % z tejto sumy po zaokrúhlení predstavuje sumu 9 EUR, pričom podiel čísla 9 a čísla 15 je 0,60 EUR, ktorá suma predstavuje pevnú sumu zvýšenia výsluhového dôchodku za každý rok trvania služobného pomeru. Ďalej ZVJS konštatoval, že doba trvania služobného pomeru u žalobcu bola

20 rokov. V preskúvanom rozhodnutí žalovaný poukázal na skutočnosť, že v rozhodnutí Generálneho riaditeľstva ZVJS č. GR ZVJS-10.933/30-95 zo dňa 27.06.1995 o priznaní starobného dôchodku od 01.07.1995 bola žalobcovi pre výpočet starobného dôchodku (dávky považovanej od 01.07.2002 za výsluhový dôchodok) započítaná doba 37 rokov, z toho doba trvania služobného pomeru 20 rokov a doba civilného zamestnania 17 rokov, ktorú však nemožno považovať za dobu trvania služobného pomeru podľa § 58 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. Preto na zvýšenie výsluhového dôchodku podľa § 143aj ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. nemajú vplyv doba trvania civilného zamestnania. Žalovaný ďalej uviedol, že žalobca nemá priznaný výsluhový dôchodok podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z. z. (ako to uviedol žalobca vo svojom odvolaní), ale má priznaný starobný dôchodok podľa V. časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o sociálnom zabezpečení“).

2. V správnej žalobe, podanej proti preskúvanému rozhodnutiu, žalobca namietal zvýšenie sumy výsluhového dôchodku, konkrétne, že mu pri výpočte tejto sumy nebola zohľadnená celá doba trvania poistenia, t. j. 37 rokov, ale len doba trvania služobného pomeru, teda len 20 rokov. Poukázal na to, že žalovaný svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z., v zmysle ktorého sa zvyšuje výsluhový dôchodok len o dobu trvania služobného pomeru, ktorý postup je v rozpore s § 125 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. Tvrdil, že postup správneho orgánu pri valorizácii výsluhového dôchodku je diskriminačný vo vzťahu k starobným dôchodcom, ktorým sa valorizuje dôchodok za celé obdobie trvania sociálneho poistenia. Poukázal na to, že v ZVJS odpracoval 20 rokov a v civilnom sektore 17 rokov, pričom za diskriminačné považoval novely zákona č. 328/2002 Z. z., nakoľko tieto ustanovujú rozdielne zaobchádzanie s poberateľmi dôchodkových dávok. Mal za to, že pri valorizácii dôchodku za výsluhu rokov nie je akceptovateľné vylúčenie civilných dôb, hoci pre nárok a výšku tohto dôchodku mu bola započítaná doba 62 rokov a vo vzťahu k valorizácii len 20 rokov. Rovnako poukázal na diskrimináciu pri valorizácii jeho dôchodku za výsluhu rokov z dôvodu, že mu podľa § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. nebola dvojnásobne zohľadnená doba zamestnania. Tiež uviedol, že mu starobný dôchodok Sociálnou poisťovňou doteraz nebol priznaný.

3. Krajský súd vo svojom rozsudku poukázal na skutočnosť, že pri valorizácii dôchodku podľa § 82 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa nezohľadňuje dĺžka doby sociálneho poistenia, ale dôchodková dávka sa od 1. januára príslušného kalendárneho roka zvyšuje o percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov vykázaného štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku, pričom na zvýšenie dôchodkovej dávky je rozhodujúca mesačná suma dôchodkovej dávky vyplácaná ku dňu, od ktorého sa zvyšuje (§ 82 ods. 3 zákona o sociálnom poistení). Ďalej podľa § 293dx ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. od 01.01.2018 do 31.12.2021 sa dôchodková dávka, okrem vyrovnávacieho príplatku, vyplácaná k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a dôchodková dávka, okrem vyrovnávacieho príplatku, priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka zvyšuje podľa § 82, najmenej o pevnú sumu určenú 2 % z priemernej mesačnej sumy príslušnej dôchodkovej dávky vykazanej Sociálnou poisťovňou k 30. júnu kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku, pričom len pre porovnanie od 01.01.2018 sa dôchodcovská dávka zo všeobecného systému sociálneho poistenia zvyšovala buď o dôchodcovskú infláciu, ktorá bola určená ako 0,8 %, najmenej sa však zvyšovala o pevnú sumu 8,40 EUR. V roku 2019 bola dôchodcovská inflácia percentuálne určená vo výške 2,6 % a pevná suma vo výške 8,70 EUR.

4. Krajský súd poznamenal, že z dôvodu, že žalobcov služobný pomer trval viac ako 20 rokov (20 rokov a 124 dní), pôvodne priznaný starobný dôchodok (tento mu bol priznaný od 01.07.1995 rozhodnutím zo dňa 27.06.1995) sa podľa § 125 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. považuje za výsluhový dôchodok, čo následne znamená, že zvyšovanie tejto dôchodkovej dávky sa spravuje zákonom č. 328/2002 Z. z., konkrétne pre rok 2019 ustanovením § 143aj ods. 1 a 2. Podľa názoru krajského súdu základom pre mechanizmus valorizácie podľa zákona č. 328/2002 Z. z. je stanovená pevná suma zvýšenia dôchodkových dávok ustanovená vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení. Krajský súd uviedol, že mechanizmus valorizácie je nastavený tak, že pevná suma sa delí číslom 30, čo zodpovedá priemernej dobe trvania služobného pomeru 30 rokov a prepočíta sa koeficientom

zohľadňujúcim počet skutočne skončených rokov trvania služobného pomeru. Výška valorizácie sa tak viaže na kombináciu princípov solidarity a zásluhovosti, pričom princíp zásluhovosti sa prejaví u tých poberateľov výsluhového dôchodku, ktorí odslúžili viac ako 15 rokov, pretože za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa tento koeficient zvyšuje o 2.

5. Podľa názoru krajského súdu z § 143aj ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. vyplýva, že pri určení koeficientu sú rozhodujúce výlučne skončené roky trvania služobného pomeru, pričom doba výkonu služby získaná zvýhodneným započítaním a doba služobného pomeru získaná zvýšením podľa § 123 ods. 2 písm. a/ sa na účely zvýšenia výsluhového dôchodku nezapočítava. Z uvedeného teda jasne vyplýva, že na účely zvýšenia výsluhového dôchodku podľa § 143aj ods. 1 a 2 zákona č. 328/2002 Z. z. sa iná doba, ako doba trvania služobného pomeru nezohľadňuje.

6. Pokiaľ žalobca tvrdil, že je v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia diskriminovaný tým, že mu pri zvyšovaní dôchodkovej dávky nie je zohľadnená celá doba trvania sociálneho poistenia, t. j. 37 rokov, krajský súd uviedol, že ani v systéme všeobecného dôchodkového zabezpečenia nie je zvyšovanie dôchodkovej dávky viazané na dĺžku trvania sociálneho poistenia, ale je závislé od mesačnej sumy dôchodkovej dávky vyplácanej ku dňu, od ktorého sa zvyšuje, pričom rozhodujúcou veličinou pre zvýšenie dôchodkovej dávky je najmenej pevná suma určená 2 % z priemernej mesačnej sumy príslušnej dôchodkovej dávky vykázananej Sociálnou poisťovňou k 30. júnu kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku. Krajský súd má za to, že zákon č. 328/2002 Z. z. vychádza z princípov solidarity a zásluhovosti, pričom účelom takto nastavenej právnej úpravy je motivovať príslušníkov jednotlivých ozbrojených zborov zotrvať v služobnom pomere čo najdlhšie, čo sa následne odráža aj v režime valorizácie výsluhového dôchodku.

7. Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote žalobca kasačnú sťažnosť, pretože mal za to, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca (sťažovateľ) poukázal na skutočnosť, že preskúmané rozhodnutie bolo odôvodnené aplikáciou § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z., avšak uvedený postup je v rozpore s § 125 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. Podľa názoru žalobcu postup správneho orgánu pri valorizácii výsluhového dôchodku je diskriminačný vo vzťahu k starobným dôchodcom, ktorým sa valorizuje dôchodok za celé obdobie trvania sociálneho poistenia. Žalobca poukázal na to, že v ZVJS odpracoval 20 rokov a v civilnom sektore 17 rokov, pričom za diskriminačné považoval novely zákona č. 328/2002 Z. z., nakoľko tieto ustanovujú rozdielne zaobchádzanie s poberateľmi dôchodkových dávok. Sťažovateľ namietal zvýšenie sumy výsluhového dôchodku, konkrétne, že mu pri výpočte tejto sumy nebola zohľadnená celá doba trvania poistenia, t. j. 37 rokov, ale len doba trvania služobného pomeru, teda len 20 rokov. V záverečnej časti kasačnej sťažnosti žalobca uviedol, že rozsudok krajského súdu nebol dostatočne odôvodnený a v dôsledku tejto skutočnosti došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Na základe vyššie uvedených faktov žalobca navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, eventuálne, aby zrušil preskúmané rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Žalovaný ku kasačnej sťažnosti sa nevyjadril.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas a je prípustná, preskúmal bez pojednávania (§ 455 SSP) napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

10. Predmetom právneho posúdenia kasačného súdu v danej veci bolo najmä vyhodnotenie otázky, či žalovaný správne postupoval pri rozhodovaní o zvyšovaní výsluhového dôchodku sťažovateľa, keď do výpočtu sumy zvýšenia započítal len počet rokov doby trvania služobného pomeru, a nie aj doby civilného zamestnania sťažovateľa. Podľa jeho názoru, pokiaľ sa správny súd s týmto právnym názorom

žalovaného stotožnil, ide o nesprávne právne posúdenie vecí podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP.

11. Z administratívneho spisu bolo preukázané, že žalobcovi bol rozhodnutím Generálneho riaditeľstva ZVJS SR č. GR ZVJS-10.933/30-95 zo dňa 27.06.1995 priznaný starobný dôchodok od 01.07.1995, pričom pre jeho výpočet bola započítaná doba 37 rokov, z toho doba trvania služobného pomeru 20 rokov a doba civilného zamestnania 17 rokov, vychádzajúc z evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia. Starobný dôchodok mu bol priznaný podľa § 132 až 133 (piata časť) zákona o sociálnom zabezpečení.

12. Z oznámenia Generálneho riaditeľstva ZVJS zo dňa 01.07.2002 vyplýva, že podľa § 125 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. sa od 01.07.2002 bude považovať jeho starobný dôchodok za výsluhový dôchodok v nezmenenej výške, a to z dôvodu, že jeho služobný pomer trval najmenej 15 rokov.

13. Výsluhový dôchodok žalobcu sa rozhodnutím č: GR ZVJS-d-10933/14-2018 zo dňa 30.06.2018 podľa § 143ah ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. zvýšil od 01.07.2018 o 12 EUR na sumu 528,42 EUR mesačne.

14. Preskúmaným prvostupňovým rozhodnutím zo dňa 30.06.2019 sa žalobcovi zvýšil výsluhový dôchodok podľa § 143aj ods. 1, 2 zákona č. 328/2002 Z. z. od 01.07.2019 o 12 EUR na sumu 540,42 EUR mesačne. Rovnako ako v predchádzajúcom rozhodnutí o zvýšení výsluhového dôchodku, správny orgán vychádzal z doby trvania služobného pomeru 20 rokov.

15. Podľa § 68 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu 14.09.2019 (právoplatnosť preskúmaného rozhodnutia) výsluhové dôchodky, invalidné výsluhové dôchodky, vdovské výsluhové dôchodky, vdovecké výsluhové dôchodky a sirotské výsluhové dôchodky priznané a vyplácané do 30. júna príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú od 1. júla príslušného kalendárneho roka v závislosti od pevnej sumy zvýšenia dôchodkových dávok ustanoveného vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení na tento kalendárny rok a podľa postupu uvedeného v odsekoch 3, 5 až 11.

16. Podľa § 68 ods. 16 citovaného zákona od 01.07.2018 sa výsluhové dôchodky, invalidné výsluhové dôchodky, vdovské výsluhové dôchodky, vdovecké výsluhové dôchodky a sirotské výsluhové dôchodky zvyšujú o percento zvýšenia dôchodkových dávok ustanoveného vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení na kalendárny rok, v ktorom sa tieto dôchodky z výsluhového zabezpečenia zvyšujú.

17. Podľa § 125 ods. 1 cit. zákona starobné dôchodky policajtov, ak ich služobný pomer trval najmenej 15 rokov, na ktoré vznikol nárok podľa doterajších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa odo dňa účinnosti tohto zákona považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu účinnosti tohto zákona, ak sú k tomuto dňu vyplácané orgánom sociálneho zabezpečenia ministerstva.

18. Podľa § 143aj ods. 1 cit. zákona od 01.07.2019 do 31.12.2021 sa výsluhové dôchodky, invalidné výsluhové dôchodky, vdovské výsluhové dôchodky, vdovecké výsluhové dôchodky a sirotské výsluhové dôchodky zvyšujú podľa odsekov 2 až 5.

19. Podľa § 143aj ods. 2 cit. zákona výsluhový dôchodok priznaný a vyplácaný do 30. júna príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje od 1. júla príslušného kalendárneho roka a výsluhový dôchodok priznaný od 1. júla do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje odo dňa jeho priznania o pevnú sumu, ktorá sa zistí ako podiel 2 % z priemernej mesačnej sumy starobného dôchodku vykázananej Sociálnou poisťovňou k 30. júnu kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku, zaokrúhlenej na celé euro smerom nahor a čísla 15 a takto zistená suma sa zaokrúhli na najbližších desať eurocentov smerom nahor a následne sa vynásobí počtom rokov doby trvania služobného pomeru. Do doby trvania služobného pomeru sa na účely zvýšenia výsluhového dôchodku nezapočítava doba

výkonu služby získaná zvýhodneným započítaním a doba služobného pomeru získaná zvýšením podľa § 123 ods. 2 písm. a/.

20. Podľa § 143aj ods. 6 cit. zákona na zvyšovanie výsluhových dôchodkov, invalidných výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov, vdoveckých výsluhových dôchodkov a sirotských výsluhových dôchodkov sa od 01.07.2019 do 31.12.2021 nepoužije § 68 ods. 16.

21. Podľa § 129 zákona o sociálnom zabezpečení pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečené ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len „vojaci z povolania“), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

22. Podľa § 132 ods. 1 citovaného zákona vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň:

- a) 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií,
- b) 57 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v ostatných prípadoch.

23. Starobný dôchodok sťažovateľa, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok, bol zvýšený na základe prechodného ust. § 143aj zákona č. 328/2002 Z. z., ktorý bol do tohto zákona včlenený zákonom č. 153/2019 Z. z. a účinný od 01.07.2019. Od tohto dátumu sa výsluhové dôchodky priznané a vyplácané do 30. júna príslušného kalendárneho roku zvyšujú od 1. júla o pevnú sumu, ktorá sa zistí ako podiel 2 % z priemernej mesačnej sumy starobného dôchodku vykázanéj Sociálnou poisťovňou k 30. júnu kalendárneho roka, ktorý predchádzal príslušnému kalendárnemu roku a čísla 15 a takto zistená suma zaokrúhlená smerom nahor sa vynásobí počtom rokov doby trvania služobného pomeru. Pre prípad zvyšovania výsluhových dôchodkov je teda relevantný údaj počet rokov doby trvania služobného pomeru.

24. Doba civilného zamestnania nie je dobou rozhodujúcou pre zvýšenie výsluhového dôchodku žalobcu v zmysle § 143aj ods. 2 cit. zákona. Uvedená zásada odráža skutočnosť, že na nárok a sumu výsluhového dôchodku nemá prípadná doba civilného zamestnania žiaden vplyv. Táto doba by bola zhodnotená vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia pri priznávaní starobného dôchodku. V zmysle tohto ustanovenia je na zvýšenie výsluhového dôchodku relevantná len doba trvania služobného pomeru, pričom sa do nej nezapočítava ani doba výkonu služby získaná zvýhodneným započítaním a doba služobného pomeru získaná zvýšením podľa § 123 ods. 2 písm. a/.

25. V tomto prípade sa nepoužije ani všeobecné ust. § 68 zákona č. 328/2002 Z. z. o valorizácii výsluhových dôchodkov. Od 30.06.2019 bol mechanizmus zvyšovania výsluhových dôchodkov zmenený zákonom č. 153/2019 Z. z., ktorý novelizoval z. č. 328/2002 Z. z., a to práve citovaným prechodným ust. § 143aj.

26. Žalovaný vypočítal výšku zvýšenia výsluhového dôchodku od 01.07.2019, a to výpočtom podľa § 143aj ods. 2 cit. zákona, keď pevnú sumu zvýšenia výsluhového dôchodku 12 EUR zistil podielom 2 % z priemernej mesačnej sumy starobného dôchodku k 30.06.2018 (čo je 432,7650 EUR podľa štatistického údaju Sociálnej poisťovne), čo je 8,6553 (zaokrúhlene 9) a túto sumu delil číslom 15. Takto vyšiel údaj 0,60 EUR. Tento údaj násobil počtom rokov trvania služobného pomeru žalobcu, čo je 12. Výsledkom bola suma 12 EUR, o ktorú bol výsluhový dôchodok preskúmaným prvostupňovým rozhodnutím zvýšený.

27. Kasačný súd poukazuje na to, že tento výpočet je relevantný pri priznaných výsluhových dôchodkoch, avšak nie pri starobných dôchodkoch, ktoré boli vojakom z povolania v zmysle § 129 zákona o sociálnom zabezpečení priznané podľa piatej časti tohto zákona. Vo svojej podstate sú to starobné dôchodky, pri ktorých priznávaní boli zhodnotenú všetky doby sociálneho zabezpečenia. Hoci sa tieto starobné dôchodky v zmysle § 91 ods. 1 zákona č. 114/1998 Z. z. a následne § 125 ods. 1

zákona č. 328/2002 Z. z. považujú za výsluhové dôchodky, nejde o rýdzo výsluhové dôchodky, pre priznávanie ktorých je relevantná jedine doba služobného pomeru. Preto je potrebné odlišovať, či sa valorizuje výsluhový dôchodok alebo starobný dôchodok, ktorý sa za výsluhový dôchodok iba považuje.

28. Ustanovenie § 143aj upravuje prípady zvyšovania výsluhových dôchodkov, a to v závislosti od dĺžky doby trvania služobného pomeru. Zákonodarca však opomenul upraviť zvyšovanie starobných dôchodkov, ktoré sa považujú za výsluhové dôchodky, teda tým poistencom, ktorým boli priznané starobné dôchodky z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) ako vojakom z povolania, príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkom zborov nápravnej výchovy podľa piatej časti zákona o sociálnom zabezpečení pred účinnosťou zákona č. 114/1998 Z. z., t. j. pred 01.05.1998. Pri týchto poistencoch zrejme nebolo zámerom úpravy § 143aj opomenúť zhodnotenie dôb civilného zamestnania na účely valorizácie dôchodkov, keďže pre ich priznanie boli tieto doby riadne zhodnotené (na rozdiel od výsluhových dôchodkov, pri priznávaní ktorých boli zhodnotené len doby trvania služby).

29. Podľa názoru kasačného súdu na valorizáciu starobných dôchodkov považovaných za výsluhové dôchodky nie je možné aplikovať ustanovenie § 143aj v jeho časti o hodnotení výlučne dôb služobného pomeru. Pre model výpočtu valorizácie v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia je charakteristický princíp zásluhovosti, ako to vyplýva z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu. Právna úprava § 143aj však odráža tento princíp len vo vzťahu k výsluhovým dôchodcom, keď zakotvuje násobenie pevnej sumy počtom rokov doby trvania služobného pomeru. Pokiaľ však nastavený model výpočtu zvýšenia dôchodkov má naplňať princíp zásluhovosti, v prípade starobných dôchodcov títo by mali mať zhodnotené aj doby civilného zamestnania, pretože v opačnom prípade by tieto doby, hoci boli dosiahnuté, neboli pre zvýšenie dôchodku nijako zhodnotené. Inak by bolo možné uvažovať o diskriminácii takýchto dôchodcov vo vzťahu k iným starobným dôchodcom, ktorým je valorizácia dôchodkov vypočítaná zo sumy ich starobného dôchodku, pri výpočte ktorej je zhodnotená doba ich civilného zamestnania.

30. Kasačný súd na tomto mieste poukazuje na to, že výklad právnej normy musí byť v súlade s Ústavou SR. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktoré zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu.

31. Pri takomto výklade právnych noriem (teleologický výklad) je potrebné zaoberať sa dôvodmi, pre ktoré došlo k prijatiu konkrétnej právnej úpravy. Tieto dôvody sú často rozpoznateľné napr. z dôvodovej správy ku konkrétnemu zákonu. V danom prípade kasačný súd poukazuje na dôvodovú správu k zákonom č. 153/2019 Z. z., ktorým bol do zákona č. 328/2002 Z. z. včlenený § 143aj. Podľa tohto zákona sa výška zvýšenia výsluhových dôchodkov začala viazať na kombináciu princípov solidarity a zásluhovosti. Mechanizmus zvyšovania týchto dôchodkov totiž začal brať do úvahy aj počet odslúžených rokov, teda nielen zvyšovanie pevnou sumou. Pri stanovovaní spôsobu zvyšovania dávok výsluhových dôchodkov, invalidných výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov, vdoveckých výsluhových dôchodkov a sirotských výsluhových dôchodkov v rokoch 2019 až 2021 sa vychádzalo z počtu poberateľov týchto dôchodkových dávok výsluhového zabezpečenia v rámci útvarov sociálneho zabezpečenia. Výška zvýšenia sa viaže na kombináciu princípov solidarity a zásluhovosti; princíp zásluhovosti sa prejaví u tých poberateľov výsluhového dôchodku, ktorí odslúžili viac ako 15 rokov. Zákonodarca vychádzal pri stanovení valorizačného mechanizmu z toho, že osobitný systém sociálneho zabezpečenia sa od všeobecného systému sociálneho poistenia odlišuje viacerými znakmi či už stanovenými podmienkami vzniku nároku na dôchodkovú dávku výsluhového zabezpečenia, ako aj výpočtom tejto sumy, ako aj iným termínom zvýšenia a tým, že osobitný účet je tvorený odvodmi z plátov tejto skupiny zamestnancov, z ktorého sú následne vyplácané dôchodkové dávky výsluhového zabezpečenia. Všetky tieto ciele zákonodarcu sú legitímne a primerané pri zvyšovaní výsluhových dôchodkov, pri priznávaní ktorých sa zhodnocuje jedine doba služobného pomeru, pokiaľ

je podľa vykladanej právnej normy jediným činiteľom pre odstupňovanie zásluhovosti doba trvania služobného pomeru.

32. Ak však sťažovateľovi bol priznaný starobný dôchodok zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (zákon č. 100/1988 Zb.), v ktorom mu boli zhodnotené aj civilné zamestnania, a až následne sa považuje za výsluhový dôchodok v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, táto konkrétna situácia nie je v § 143aj upravená. Na prípad sťažovateľa je tak potrebné použiť extenzívny výklad tejto právnej normy a ako relevantný činiteľ pre zvýšenie dôchodku zobrať do úvahy nielen dobu služobného pomeru, ale aj dobu trvania civilného zamestnania. Je teda dôvodná sťažostná námietka, že pri valorizácii dôchodku za výsluhu rokov boli vylúčené civilné doby, hoci pre nárok a výšku tohto dôchodku mu tieto doby boli započítané.

33. Čo sa argumentu žalovaného vo vyjadrení k správnej žalobe, doby civilného zamestnania sťažovateľa nie je možné považovať za doby trvania služobného pomeru podľa § 58 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z., a preto na zvýšenie výsluhového dôchodku nemali vplyv, kasačný súd poukazuje na svoj právny názor uvedený vyššie. Dodáva, že ani podľa kasačného súdu doby civilného zamestnania nemožno považovať za doby trvania služobného pomeru. Je však potrebné preklenúť nedostatok právnej úpravy § 143aj pri zvyšovaní starobných dôchodkov, ktoré sa za výsluhové dôchodky len považujú a pre priznanie ktorých bola relevantná aj doba civilného zamestnania. V týchto prípadoch nie je možné postupovať striktnie podľa § 143aj ods. 2 ako pri klasických výsluhových dôchodkoch, ale pevnú sumu zvýšenia je potrebné násobiť nielen počtom rokov služobného pomeru, ale aj rokov tzv. civilného zamestnania (stanovených v rozhodnutí o priznaní starobného dôchodku).

34. Nedôvodná je tiež námietka žalovaného, že takýto postup je aplikovaný Útvorom sociálneho zabezpečenia zboru GR ZVJS voči všetkým výsluhovým dôchodcom v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia. Nepochybne je správny postup žalovaného, keď v prípadoch výsluhových dôchodcov od 30.06.2019 aplikuje § 143aj. Ako však bolo uvedené vyššie, je potrebné oddeliť skupinu starobných dôchodcov, ktorí mali priznané starobné dôchodky ešte podľa piatej časti zákona o sociálnom zabezpečení a nemôžu mať tak priznaný starobný dôchodok zo všeobecného systému (na rozdiel od výsluhových dôchodcov, ktorým bol výsluhový dôchodok priznaný podľa zákona č. 328/2002 Z. z.). V prípade tejto skupiny poistencov je potrebné na účely valorizácie zhodnotiť aj doby civilného zamestnania, ktoré boli zhodnotené pri priznaní starobného dôchodku. Tento názor podporuje aj skutočnosť, že „klasickí“ výsluhoví dôchodcovia nemali pri priznaní výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z. z. zhodnotené žiadne doby civilného zamestnania, iba dobu služobného pomeru, preto je u nich logický postup podľa § 143aj ods. 2, teda násobenie pevnej sumy zvýšenia len dobou ich služobného pomeru.

35. Čo sa týka sťažostnej námietky, že správny orgán svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou § 68 ods. 3 cit. zákona, v ktorom sa zvyšuje výsluhový dôchodok o dobu trvania služobného pomeru, čo je v rozpore s § 125 ods. 1, 2 zákona č. 328/2002 Z. z., túto kasačný súd vyhodnotil ako nedôvodnú. V prvom rade je v rozpore s obsahom prvostupňového aj druhostupňového správneho rozhodnutia tvrdenie sťažovateľa, že by tieto rozhodnutia boli odôvodnené aplikáciou § 68 ods. 3 cit. zákona. Prvostupňové rozhodnutie sa opieralo o ust. § 143aj ods. 1, 2 tohto zákona a druhostupňový správny orgán v preskúmanom rozhodnutí výslovne poprel, že by prvostupňové rozhodnutie bolo odôvodnené aplikáciou tohto ustanovenia.

36. Na záver sťažovateľ vzniesol sťažostnú námietku porušenia práva na spravodlivý proces podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP, k čomu malo dôjsť pre nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Sťažovateľ v kasačnej sťažosti však vôbec neuviedol, v čom vidí nesprávnosť procesného postupu krajského súdu, ktorým malo byť znemožnené vykonávať jeho procesné práva, ani neuviedol, ktoré procesné práva nemohol vykonať. Okrem toho vo svojej kasačnej sťažosti namietať konkrétne právne posúdenie správneho súdu, čo odôvodnil aj námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP. Už táto skutočnosť poukazuje na to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku bolo dostatočné a zrozumiteľné na to, aby sťažovateľ mohol namietať konkrétne

právne posúdenie veci. Preto kasačný súd vyhodnotil aj túto námietku ako nedôvodnú.

37. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

38. O náhrade trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 SSP tak, že žalobca, ktorý bol v kasačnom konaní úspešný, má voči žalovanému právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania v celom rozsahu. Konaním sa pritom rozumie nielen konania na kasačnom súde, ale aj konanie na správnom súde. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením v zmysle § 175 ods. 2 SSP.

39. Rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.